

Nesnesitelná lehkost bytí: Milan Kundera (1929)

Autor

- Je to Brňák
- česko(-francouzský) spisovatel, scenárista, překladatel, romanopisec, dramatik a profesor
- Jeho otec (Ludvík) byl klavírista rektor JAMU
- nejdříve studoval na FF UK literární vědu a estetiku, pak přestoupil na FAMU (nejdříve filmová režie a pak scénaristika)
- od roku 1975 žije ve Francii (1979 byl zbaven československého státního občanství)
- v roce 2019 mu bylo symbolicky dáno občanství české
- od začátku 90. let píše již pouze francouzsky
- v počátcích své tvorby psal poezii (sbírka Monology)
- do prózy vstoupil souborem povídek nejen o vztazích mužů a žené Směšné Lásky
- ty psal mezi lety 1958-1968 (první sešit však vyšel až 1963)
- vyšly 3 sešity o 3-4 povídkách (celkem 10) → poté se udělal souhrn, ze kterého 3 vyřadil
- **Verze poslední ruky autorovy** : vyšlo jich 7 v roce 1991 (2 nebyly dostatečně originální a o jedné si myslel, že jimohl napsat lépe)
- Směšné lásky byly jeho literární laboratoří → autor našel svůj styl (literárně se našel)

Rozbor

- **literární druh**: epika
- **literární forma**: próza
- **žánr**: filosofický, psychologický román
- **umělecký směr**: postomoderna (60. léta 20. st.)
- **motivy**: láska, nevěra, soucit, ideologie, povolání, svoboda, totalitní režim
- **téma (hlavní)**: hledání smyslu života, dělání životních rozhodnutí
- **téma (vedlejší)**: protiklad dobra a zla (lehkost a tíže), boj s kýchem
- **kompoziční výstavba**: částečně chronologický, částečně retrospektivní (autor se vrací k již zmíněnému ději z jiných úhlů pohledu a např. závěr se dozvídáme již v polovině knihy)
- **časoprostor**: československo, švýcarsko, francie, kambodža
- Vztah jednotlivých dějových linií: rámcový (děj je nejednotný, ale propojují ho stejné postavy a motivy)
- Román je rozdělen do 7mi kapitol, které na sebe nutně nenavazují, ale doplňují se. (například je stejný obsah vyprávěn z perspektivy jiné postavy)
- poslední Kunderův román psaný česky
- nejpopulárnější Kunderův román
- hlavní smysl Kunderovy činnosti je definovat román a na to jaké jsou jeho možnosti (začátek [náznak] už ve směšných láskách)
- Vyrovnání emigranta s emigrací
- boj proti kýchem
- děj je proložen filosofickými uvažami → eseji
- Filosof **Parmenides** (před Aristotelem) → polemizuje s teorií protikladů
- Má vždy každý fenomén svůj jednoznačný protiklad?
- Je život vždy černobílý?
- např. Franz ve vztahu se Sabinou reprezentuje věrnost a Sabina nevěru, ale na druhou stranu musel Franz zradit svou vlastní rodinu
- Nebo ač Sabina symbolizuje zradu, tak své zradě zůstává věrná
- Filosof Nietzsche → idea věčného návratu (veškeré dějiny se opakují)
- *Es muss sein.* → to se musí stát (Bethoven): Tomáš se na to neustále odkazuje.
- Tomáš si namlouvá, že nevěří v osud, ale i přesto považuje setkání s Terezou za osud
- Kundera s Nietzscheho ideou polemizuje: *Einmal ist keinmal, říká si Tomáš německé úsloví. Co se uděje jen jednou, jako by se nestalo nikdy. Smí-li člověk žít jen jeden život, je to jako by nežil vůbec.*
- Postmoderní → je to koláž, hodně se skáče, konec se dozvíme už uprostřed a pak sledujeme sled událostí,

který k tomu vede (experiment), fragmentárnost → prokládání esejemi

- koncept vypravěče → vypráví v er-formě, ale k sobě odkazuje v ich-formě
- vypravěč říká, že jeho postavy ani jejich příběhy se nikdy neuskutečnily → jsou to jeho možnosti
- vypravěč si vždy vezme ve své esejistické pasáži nějakou myšlenku (problematiku) a pak jí následně příběhově aplikuje na postavy
- Antimimetičnost → ve skutečnosti se nesnaží napodobit skutečnost
- má roli demiurga → tvoří světy jako bůh, ale zároveň často používá možná v tom smyslu, co si která postava třeba myslí a nechává prostor čtenáři, aby domýšlel. ## Děj ### I. linie
- po Pražském jaru odejde Tomáš s Terezou do Zurychu a Sabina nezávisle na nich taky
- Tomáš si zde naje práci jako lékař, ale Tereza se chce vrátit zpět
- Tomáš ji mulje a vrátí se s ní zpátky do čech
- Tam režim přitvrdil a kvůli nějakému svému článku přijde o práci lékaře
- Tomáš a Tereza se přestěhují společně na venkov
- Zemrou při autonehodě (prozradí se již v polovině knížky)

II. linie

- Sabina se zamiluje do intelektuála Franze
- Franz je levicový idealista a rozhodne se odjet protestovat do kambodže, kde ho zabijí
- Sabina nechce setrvat na jednom místě a pak uteče do Francie
- ze 4 hlavních postav přežije jen jedna (Sabina) → Lehkost
- 3 postavy se snaží měnit (snaží se chovat “morálně”), ale jediné Sabina je věrná své zradě

Postavy

- Tomáš je notorický Sukničkář → odděluje lásku a sex. Tomáš se zamiluje do Terezy, ale ta láska je spíš “mateřského charakteru”. Je nerozhodný, upřímný, neschopný věrnosti, podvádění bere pouze jako fyzický akt bez citů
- Sabina je umělkyně, věčně nenaplněná, hledá smysl života, milenka Tomáše, Neschopna trvalého vztahu
- Tereza se zamiluje do Tomáše. Je přecitlivělá, impulzivní a oddaná. Její matka jí vytvořila problematický vztah ke svému tělu
- Franz je v lecčem podobný Tereze. Taky je přecitlivělý a “oddaný”

Kapitoly

1. Lehkost a tíže: Z Tomášova pohledu, seznámení s Terezou. Tereza onemocní a Tomáš svolí, aby u něj zůstala
2. Tělo a duše: Z Terezina pohledu jsou nastíněny její vzpomínky na traumatické dětství s matkou, z čehož pramenila její touha po jedinečnosti, která s Tomášem kvůli nevěře nebyla naplňována.
3. Nepochopená slova: Ze Sabinina pohledu o jejím vztahu s Tomášem. Poté i o jejím vztahu s Franzem. Ve Franzovi nenachází uspokojení a pochopení jako v Tomášovi.
4. Duše a tělo: Z pohledu Terezy, řeší se v ní Tomášova neustávající nevěra, její znásilnění náhodným inženýrem a paranoia z režimu.
5. Lehkost a tíha: Z pohledu Tomáše, řeší se v ní problémy s jeho články. Je v ní vysvětlena Tomášova nevěra z jeho úhlu pohledu a poprvé se setkává se svým synem. Syn po něm požaduje podepsání petice na podporu politických vězňů, kterou se nakonec Tomáš rozhodne nepodepsat a vědomě tím nící možnost mít dobrý vztah se svým synem.
6. Veliký pochod: Z pohledu Sabiny a Franze, který se snaží vyrovnat s odchodem Sabiny a v závěru umírá na humanitárním pochodu v Kambodži
7. Kareninův úsměv: z pohledu Terezy o jejich životě na vesnici, smrti psa Karenina, usmíření s Tomášem a nalezení společného štěstí